Jüdische Pester Zeitung.

יידישע פעסטער צייטונג

דיזעס בלאט ערשיינט
דרייאמאל וואכענטליך
מאנטאג, מיטוואך אונד פרייטאג.
אונד קאסטעט
פיר עסטערייך-אונגארן
גאנציעריג 10 גולדען עסט.-ווערט.
האלביעריג 5 " " " " "
ווירטעליאהרליך 2 גולדען אונד 50 קר. ע.-וו.
פיר אויסלאנד
גאנציעריג 11 גולדען עסט.-ווערט.
האלביעריג 5 " 50 " אונד 50 קר. ע.-וו.
ווירטעליאהרליך 2 " 75 " " " "

אויף דיזעס צייטונג קאנן מאן
יעדען טאג
פרענומעריען
אונד דיא פרענומעראציאנס-פרייזען
בעזיגנען מיט דעם פעסטאנד דעס
דרייזען בלאטעס.

דיא רעדאקציאן בעפינדעט
זיך אין
פעסט
אלט-נאססע נו. 1.
וואהן מאן אויך דיא פרענומעראציאנס-
ציאנסגעלדער צו יעדען בעליעבען.

Nr. 21, אכטער יאהרגאנג. פעסט, פרייטאג כו שבט ה.ת'ר'ל'ו'. Pest, den 18. Feber 1876.

דאס נייע שטייער-איינטרייבונגס-געזעטץ.

אין דעם לייט-ארטיקעל אונזערער יונגסטן נומער האבען וויר בעריישט געזאגט, דאס דער ריכסטאג אין זיינער זיצונג פאם 15-טען דיזעס דאס פאן דער רעגירונג אונטערבריטעטע געזעטץ אובער דיא „שטייער-מאניפולאציאן" אים אללגעמיינען אנגענאממען האט. עס בלייבט אדער נוך נאך, אובער דיא איינצעלנען פארגראפען דיעזעס געזעטצעס צו פערהאנדלען. — ווייל זעהען אונס אים אינטערעססע אונזערע געפרעטען לעזער דענאך פערגאלטסט, איינע ביא דיעזער געלעגענהייט געראדע שעהר ווייניג הייער פאלגען צו לאססען. דיעזעלבע לייטעט:

„געעהרטעס הייז! איך ווייס עס, דאס ווייר אין איינער צייט לעבען, ווא עדער אובער דיא אינזיכען אינעס אבערס גרינדליך נאכדענקט. אבער אים זא מערקווירדיגער אזוס עס, דאס גיעמאנד דען יאהרען גרונד אונזערער „שטייער-ריקשטענדיג" ערקלעגען ווילל. דא קאממט מאן גלייך מיט דער אויסרעדע, דאס שטייערן זוינן זא האר, דאס דיא בירגער דיעזע גיכט מעהר ערטראגען קאننען. ווערע דיעס ריכטיג, זא מוסטע עס אלס איינע גראסע שמאך פיר אונזערן ריכסטאג געלטען. ווא פיר אין פארלאמענט האבען ווير דאנן, דאס עס דעם פאלקע זאלבע שטייערן אויפערלעגט, ווערלבע עס אינמאגליך ערטראגען קאننען! ווענן אין פארלאמענט אינען זאלבען פארוארף ווירקליך פערדיענט, דאנן מוס עס אויך אללעס פערטרייבען דעם פאלקע פערלייהען! עס איזט יאהר, דאס ווענן מאן מיינעס ראטהע געפאלגט ווערע, דאנן דעططען ווייר ווערלירן אים 20 מיללי-אנען ווענינער אינסגאבען. עס איזט אויך יאהר, דאס טראטען דער שטעططען ריגשען דיא שטייערן דענאך אומסטער מעהר ע ר ה א ה ט יאהרען, אובער ווענן אלל דעם אויך ריכטיג איזט, זא ווירדען דאן דיא אינגעזעהען שטייער-ריקשטענדיג-נאך נוך נאכהער, ווייל דאס פאלק דיא לאסט נוך מעהר ערטראגען קאننען. דער גרונד דער שטייער-ריקשטענדיג לייגט דאריין, דאס אונזערע בעפאלקערונג נוך ארבייטען ווילל, אונד דעס האלב אויך נוך פיעל פערדיענען קאننען. ווער דיעזע שטייער נוך צאהלען ווילל, דער ווילל נעווים אויך נוך ארבייטען, אונד דאר לייגט יא גיר אין דער ארבייט דער אינגעזעטלידע ווייבהיים אינעס פאלקעס. אויך ווילל דעפער גיר ווענינע בוישעלע אנפיהרען, ביא דער אין אننגארן אויסגעפיהרטען אייזענבאהנען ווארען נוך ווענינער אלס 24-טייזענד אויטאמוביליעשע ארבייטער בעשעפטיגט. מאן מוסטע דיזע אינס לאנד יזען, ווייל עבען אונזערע ווייבער נוך ארבייטען ווילען, גלעמען ווייר נאך אין בוישעל פאר. ווייר האططען בעריישט אינע שאנע אننגאהל פאן צוגיר-פאבריקען. פאططס אללע גינגען ערשت נאך ווענינען אדרען צו גרונדע, אונד ווארום? ווייל דיא קיינע ארבייטער האططען אדער זאלך האדע ארבייטס-לאהנע צאהלען מוططען, דאס דיא הערבייא גיר זעהר שלעכט פארבראططען קאننען. ווערען אונזערע ארבייטער נוך זא טרעגע, דא קאننططען דיא נאר לייכט אויך אידרע שטייערן ערטראגען. אין טאגלאהנער פערדיענט בייא אינס טעגליך 2—3 גולדען. ווארום זאללטע אלזא אין זאללבער נוך יעהרליך 2 גולדען 50 קר. שטייער צאהלען קאننען? . . .

„אובער עבען ווייל נור דיא נעריינגע ארבייטס-לוסט דיא ארזאכע אונזערער שטייער-ריקשטענדיג-איזט, דארף מאן בייא דער אינטרייבונג דער שטייערן קיינע בעזאנדערע שאנונג ווילטען לאססען. זא לאנגע דיא עסטערריישיש רעגירונג בייא אונס ווייטהאפטעטע, ווער נאך דיא פערגאנגענע אין דען שטייער-צאהלונגען ערקלערלך. אובער הייטע, ווא אונזער אייגענער אننגאריש-ריכסטאג דיא שטייערן בעווילליגט, זא מוס יא דארייף מיט אללער שטרענגע געזעהען ווערדען, דאס דיא „בעווילליגטען" שטייערן אויף פינטליכ אייגעזאהלן אללען. טייטען ווייר אונס דאך נוך! ווענן ווייר אונזער פאלק נוך אין דא פינטליכע שטייער-צאהלונג געוואהנען, זא ווערדען ווייר אויך נוך אים שטאנדע זיין, דיא בעדרענגנישע אונזערע שטאططעס צו בעשטרייטען. מאנכע מאנען דאס געזעטץ אובער דיא שטייער-מאניפולאציאן אלס „הארט" פינדען. אבער ווא זאללען ווייר דענן מא-כען, ווענן דיא לייטע אדער דיעזע „הערטע" אונד „שטרענגע" עבען קיינע שטייערן צאהלען ווילען? אים דיעזעס גרונדע עططפעהלע אויר דאס פאן דער רעגירונג אובער דיא שטייער-מאניפולאציאן אططערבייططעטע געזעטצען צור אننאהמע? (אללגע-מיינער בייפאלל אויף דען בענקען דער ליבעראלען פארטייא).

נאך שעדעני שפאר נור נאך מאططשאר ג ר ג ן דאס געזעטץ, פאנאנ-מינططער פططל עططערעטע ווידער אויאהל הערלי אלס מאططשאר אין זעהר געלעגענער ווייזע, ווארום דאס געזעטץ אובער דיא שטייער-מאניפולאציאן אלס „הארט" פינדען. אבער ווא זאללען ווייר דענן מא-כען, ווענן דיא לייטע אדער דיעזע „הערטע" אונד „שטרענגע" עבען קיינע שטייערן צאהלען ווילען? אים דיעזעס גרונדע עططפעהלע אויר דאס פאן דער רעגירונג אובער דיא שטייער-מאניפולאציאן אלס „הארט" פינדען. אבער ווא זאללען ווייר דענן מא-כען, ווענן דיא לייטע אדער דיעזע „הערטע" אונד „שטרענגע" עבען קיינע שטייערן צאהלען ווילען? עס איזט יאהר, דאס ווענן מאן מיינעס ראטהע געפאלגט ווערע, דאנן דططען ווייר ווערלירן אים 20 מיללי-אנען ווענינער אינסגאבען. עס איזט אויך יאהר, דאס טראטען דער שטططען ריגשען דיא שטייערן דענאך אומסטער מעהר ע ר ה א ה ט יאהרען, אובער ווענן אלל דעם אויך ריכטיג איזט, זא ווירדען דאן דיא אינגעזעהען שטייער-ריקשטענדיג-נאך נוך נאכהער, ווייל דאס פאלק דיא לאסט נוך מעהר ערטראגען קאننען. דער גרונד דער שטייער-ריקשטענדיג לייגט דאריין, דאס אונזערע בעפאלקערונג נוך ארבייטען ווילל, אונד דעס האלב אויך נוך פיעל פערדיענען קאننען. ווער דיעזע שטייער נוך צאהלען ווילל, דער ווילל נעווים אויך נוך ארבייטען, אונד דאר לייגט יא גיר אין דער ארבייט דער אינגעטלידע ווייבהיים אינעס פאלקעס. אויך ווילל דעפער גיר ווענינע בוישעלע אנפיהרען, ביא דער אין אننגארן אויסגעפיהרטען אייזענבאהנען ווארען נוך ווענינער אלס 24-טייזענד אויטאמוביליעשע ארבייטער בעשעפטיגט. מאן מוططע דיזע אינס לאנד יזען, ווייל עבען אונזערע ווייבער נוך ארבייטען ווילען, גלעמען ווייר נאך אין בוישעל פאר. ווייר האططען בעריישט אינע שאנע אننגאהל פאן צוגיר-פאבריקען. פאططס אללע גינגען ערשט נאך ווענינען אדרען צו גרונדע, אונד ווארום? ווייל דיא קיינע ארבייטער האططען אדער זאלך האדע ארבייטס-לאהנע צאהלען מוططען, דאס דיא הערבייא גיר זעהר שלעכט פארבראططען קאننען. ווערען אונזערע ארבייטער נוך זא טרעגע, דא קאننططען דיא נאר לייכט אויך אידרע שטייערן ערטראגען. אין טאגלאהנער פערדיענט בייא אונס טעגליך 2—3 גולדען. ווארום זאללען אלזא אין זאללבער נוך יעהרליך 2 גולדען 50 קר. שטייער צאהלען קאننען? . . .

„אובער עבען ווייל נור דיא נעריינגע ארבייטס-

לוסט דיא ארזאכע אונזערער שטייער-ריקשטענדיג-איזט, דארף מאן בייא דער אינטרייבונג דער שטייערן קיינע בעזאנדערע שאנונג ווילטען לאססען. זא לאנגע דיא עסטערריישיש רעגירונג בייא אונס ווייטהאפטעטע, ווער נאך דיא פערגאנגענע אין דען שטייער-צאהלונגען ערקלערלך. אובער הייטע, ווא אונזער אייגענער אننגאריש-ריכסטאג דיא שטייערן בעווילליגט, זא מוס יא דארייף מיט אללער שטרענגע געזעהען ווערדען, דאס דיא „בעווילליגטען" שטייערן אויף פינטליכ אייגעזאהלן אללען. טייטען ווייר אונס דאך נוך! ווענן ווייר אונזער פאלק נוך אין דא פינטליכע שטייער-צאהלונג געוואהנען, זא ווערדען ווייר אויך נוך אים שטאנדע זיין, דיא בעדרענגנישע אונזערע שטאططעס צו בעשטרייטען. מאנכע מאנען דאס געזעטץ אובער דיא שטייער-מאניפולאציאן אלס „הארט" פינדען. אבער ווא זאללען ווייר דענן מא-כען, ווענן דיא לייטע אדער דיעזע „הערטע" אונד „שטרענגע" עבען קיינע שטייערן צאהלען ווילען? אים דיעזעס גרונדע עططפעהלע אויר דאס פאן דער רעגירונג אובער דיא שטייער-מאניפולאציאן א�ططערבייططעטע געזעטצען צור אننאהמע? (אללגע-מיינער בייפאלל אויף דען בענקען דער ליבעראלען פארטייא).

נאך שעדעני שפאר נור נאך מאططשאר ג ר ג ן דאס געזעטץ, פאנאנ-מינططער פططל עططערעטע ווידער אויאהל הערלי אלס מאططשאר אין זעהר געלעגענער ווייזע, ווארום דאס געזעטץ אובער דיא שטייער-מאניפולאציאן, ווא בעריישט אין אינגעזעהען א
مער נוך אننאהמע ווערדען, אים אללגעמיינען מיט זעהר שטארקער מאיאריטעט אننגאننططען ווארדען.

דעאק, מיסא אונד ערנסט שימאני.

אין דער ריכסטאגס-זיצונג פאם 16-טען דיזעס ווארדען דאס געזעטץ אונטערבריטעט, „ווערלבעס בעطططططط

דען" — דער ליבערער איילטע נן זאָארט צום ירישען קולטוס-פאָרשטאנדע, וועלכער עס אויך בעווירקטע, דאס דיא שטאדט-בעהארדע דען טאדטען קאָרפּער הערוים-נאס, דאמיט דערזעלבע צו „קבר ישראל" געבראכט ווערדע. זא וואָרדע דער טאדטע קאָרפּער אינטער אויפזוכט דעם כלל-גען ליבערער ווערקלך איס דעם שטעדטישען שפיטאלע אינם „צדוק-הדין-היזעל" איבערפיהרט. נן וואָרדע שאן דאס גראב גערעכטען, עבענפאלס אינטער אויפזוכט אינד נאך דער וויזונג דעם ליבערס. דאך איזט דער הייערינע ווינטער יא אונגעהייער קאלט. אויך אינזערעם ליבערער פאָר עס רעכט זערה, אינד דא ער איבערצייגט וואָר, ביא דיזעזם „מת" איין שאנעם געלד צו פערדיגען, איילטע ער אין דאס בענאכבארטע ווייטהם-הויז, אים זיינע ערשטארבענען גליעדער דורך אויגען „שלוק שנאפס" ווערער אין וועגנ אין בעייגנונג צו זעטצען. ער פּפלעגטע דיא טהירע דעם ווייטהם - הויזעס אינד — ווערלכער שרעקען! ער ערבליקטע אם טישע דעם ווייטהם-הויזעס קיינען אנדערן אלס דען באדזונג-סענזאל טיטעלהאבער, ווערלכער אים אייגעם גראסען בראנדווינ-גלאזע איינען שלוק נאך דעם אנדערן טראנק! ווענצט ערסט שפּירטע דער ארמע ליבערער דיינע גליע-דער נאך מעהר ערשטארבען. אנפאנגס גלייבטע ער יעדאך, עס מיסטע דיזעס בלאס דער גרייסט דעם טיטעלהאבער זיין, דא יא דער קאָרפּער אים „צדוק-הדין-היזעל" נוט איפּגעוואָרפן וואָרדע. אלס יעדאך דער טיטעלהאבער דאס גלאז אין דיא האנד נאהם אינד דעם ליבערער צוריעף: „לחיים! ר' ברוך!" — דא וואָרדע דער ליבערער בראס פאר צאָרן אינד שריע: „לחיים! דיא לוטפּיגער טיטעלהאבער! דיא האסט מיך דא דורך דיין לעבען אים איין שטיק געלד געבראכט!" — נן וואָר אן דער זאכע נוכטס צו ערערדען. דער ליבערער איילטע נן אינם צדוק-הדין-היזעל, אינ-טערזוכטע דען טאדטען קאָרפּער אינד עגטדעקטע צו זיינעם שרעקען. דאס דערזעלבע איין „ערל" זייא. אין שוייס-טראפּפען האנגען דעם פּער-צייפּעלטען ליבערער פאן דער שטירנע, אבער הערפּען האנגטע ער זיך נוכט. דיא „עבודהען" וואָרען לוידער ראהן, וואס אבער נאך מעהר אונ-גלוק פיר איהן וואָר, איזט דיא טראטואבע, דאס ער דען טאדטען קאָרפּער איין זיינע קאסטען וויעדער אינס שטעדטישע שפיטאל איבערפיהרען לאסען מיסטע. דער קולטוס-פאָרשטעהער וואָלל-טע געמליך דיא שפּעזען נוכט אים דער געמיינדע-קאסע בעשטייען לאסען, ווייל דעסמאל נוכט ע ר, זאנדערן דער ליבערער דען פּעה-לער געמאכט האט!

(דער ראבטאר דעראם.) פּראָפּעסאר וואָיאטש, „ווערלכער יאדרע לאנג דען קראנקען דעאך מיט גראסטער טרייע בעדאנערטע, וואָרדע פאס קאנע מיט אינעם מהאהען אר-דען אייסגעדיגטע.

* (אונזערע מינים טער), וועלכע אין וויען וואָרען, קאנגטען געסטערן נור מיט שווע-רען הינדערנישסען הער אנלאנגען, דא דיא גאנ-צע באהן-שטרעקע פאן פּרעסבורג בז וויען פּער-שניט איזט. דיא מינים טער מיסטען דאהער איבער ראאב אינד שטוהלווייסענבורג נאך אפן קאממען.

* (דיא לאנדטאגע אין דען עסטערריכישען לענדערן) וועד-דען פיר דען 7. מערץ דיזעם יאהרעס אינבערו-פען „ערדען.

* (איבער דען קראך.) זאנגטאג האבען אין וויען דיא פאבריקאנטען אינען באלל פּראנשטאלטעט, אייף „ווערלכעם אויך אינזער קא-יז וואָר. דער קאנג האט פּיעלע גראס-פאבריקאנ-טען אנגעשפּאנען אינד זיא איבער דיא ווירטה-שאפטליכע נאטה-לאגע בעפּראגט. דער קאנג זאגטע: „זי מיינעם בעדיערן ערפאהרע איך, דאס נאך איממער קיינע איזטיכע אייף בעסערונג פאר-האנדען איזט. דער קראך האט בייגאהע אללע לענדער דער „ווערלד טיטעריסען, נור פּראנקרייך אללין קאנגטע דיא אזהם אויך פאן דיזעם קראכע גשלאגען ווערדען אם לייבטעסטען הייללן." (עס איזט ווירקלך מערקווירדיג, וואָ פּראנקרייך טראטען דער גראסען נעדערלאגע אים קריעגע, טראטען דער אינגהייערן קריעגס-קאסטען, טראטען דער שלעכטען ערנטען אינד טראטען דעם קראכעם נאך איממער אין דייטער שטאאט בלייבט.)

נאכטראג.

איינע געסטערן אבענד איס קאנסטאנטינא-פּעל איינגעטראָפּפענע דעפּעשע מעלדעט: דיא טורקישען שטאאטס-מעגנער שעמען זיך זעהר, ווייל מאן דיא ראטה-שלעגע דער איסיערטיגען מעכ-טע אנגעהמען מיסטע. דיא אלט-טורקען וויטהרען נעגען דיא איינמישונג דער מעכטע; אבער אין טורקישער נעגעראל האט דען סולטאן איפּגע-קלעט אינד אזהם דיא „אהרהייט געזאגט, דאס עס אין דייגעם שטאאטע ווערה פּייל איזט." דער סולטאן מיסטע דאהער דען פאהרערגען דער איסיערטיגען מעכטע געהאר שענקען. — דער סולטאן זאגטע: „דיא פּרייוילעגען דאטה-שלעגע דער איסלעגדישען מעכטע בעייזיגען מיר, דאס דאזוגלבען פאן דער גנאדע, וועלכע איך פּיר אל-לע מיינע אינטערטהאנען הייגע, איבערצייגט זיך!" (דאס הייסט: דער סולטאן מוס נוטע מיעגע צום באזען שפּעלע מאכען.)

איינע הייטיגע דעפּעשע מעלדעט: דער סול-טאן ליידעט נאך איממער אן דער בראנד-בייולע. אין קאנסטאנטינאפּעל איזט זאגאר דאס גערעדע פּערבייטעט, דער סולטאן האבע זיך אים שאנרע, ווייל ער דען טאטיגען מעכטען מיסטע, פּערגיפּטען יאללען. (ווייר בעגייפען נוכט, וואָ מאן פאן אינער פּערגיפּטונג אינע בראנד-בייולע בעקאמטט.)

פּערלאוזונג.

דער אונגארישען פּרעמיען-לאזע.

בייא דער אם 15טען פּעבער 1876 פאָרגענאמ-מענען ציעהונג וואָורדען פאלגענדע סעריען געצאגען 65 289 391 1121 1470 1620 2405 2530 2579 2613 2859 2933 3896 4336 5111 5216 5752 5761, — איים דיזען פּערלאזטען סעריען פּיעל דער הויפּטטרעפּפער מיט 100000 גולדען איין ס' 5216 נומ' 36; — דער צווייטע טרעפּפער מיט 10000 גולדען איין ס' 3896 נומ' 49 — איין ס' 5216 נומ' 37. — פּערגער געווינגען יע 1000 גולדען ס' 2530 נו' 11, ס' 2579 נו' 14, ס' 2613 נו' 8, ס' 5216 נו' 34; — יע 500 גולדען ס' 1121 נו' 5, ס' 1470 נו' 24, ס' 1620 נו' 11, ס' 1620 נו' 45, ס' 2405 נו' 20, ס' 2405 נו' 38, ס' 2613 נו' 15, ס' 2613 נו' 35, ס' 2613 נו' 47, ס' 2613 נו' 50, ס' 2859 נו' 14, ס' 2859 נו' 50, ס' 2933 נו' 10, ס' 3896 נו' 2, ס' 5111 נו' 36, ס' 5761 נו' 24 אינד ס' 5761 נו' 25.

איים אללע איבריגען פּערלאוזטען סעריען פאללט דער געריגנסטע געווינן פאן יע 112 גולד.

געשעפטסבעריכט

פּעסטער-פּרייזע.

געטרייד-געשעפט. פאן וויעצען וואָרדע געפּעסען וועגען צו מארקט גגראכט. דער פּערקייף וואר שוואך. פּערקייפּט וואָרדען: 10000 מעטעצער. דיא פּרייזע דער אים 30 ק' געשטעגען.

וויעצען, מחייב- 200 מעטעצער, 77 ק' 11,57½ פל., 200 מעטעצער, 77 ק' 11,55 פל., 300 מעטעצער, 77 ק' 11,60 פל., 200 מעטער-צאר, 76 ק' 11,25 פל.

קוקורוץ 1190 מעטער-צענטנער 4'80—4,90 פל.

וויעצען פּער פּייז-יאהר 10,30—10'40 גולד.

האפער פּער פּייז-יאהר 9'10—9'17 גולד.

קוקורוץ פּער מאי-יוני 5'42—5'48 גולד. — אללעס פּער מעטער-צענטנער.

ווייגער פּרייזע.

וויעגער שלאכט-פּיעהמארקט. דער אייפּ-טריעב איזט דעם וויעגער שלאכט-פּיעהמארקט אם 14-טען ה. מ. בעשטאנד 2636 שטוק, דאפון וואָרען 1249 אונגאריש, 213 פאלנישע אינד 774 דייטשע. אינד דאיגטער — ווייזע-אכסען. דאס געשעפט וואר שוואך, דיא פּרייזע שטעללטען זיך פּער 100 קילאגראם: אונגאריש אכסען 49 — 57 גולדען, פאלנישע 50 — 55 גולדען, דייטשע 50—54 גולדען.

דאנעבען דעזען פּרעגנאנטען, איזט דעזען אדרעסע-שלוסעל אונטער אייגע איים, דאס אייגע פּרעגנאנטען אם 15. פּעבער עגרעכט ווערדען קאנגטע, יע ערער אדרעסע פּרעגנאנטען צו ערגיגען, וואס דיא אדרעסע-שלוסעל אינגעבעגען הייגע.

פּערגאנטווארטליכער רעדאקטער: מאר בריו דייטש.

פּרוכט- אינד מעהל-פּרייז-טאבעללע.

פּרוכט	מינימאלפּרייז פּער הונדערט	פּער 100 קילאגראם	פּרוכט	מינימאלפּרייז פּער הונדערט	פּער 100 קילאגראם
וויעצען, נייער מאנאטפּ	72'8	9'30—9'20	קאָרן	72	7.55—7.35
„	73'7	9'60—9'40	נייכטע מאיס	62	8.20—6.70
„	74'6	10'20—10'10	נייכטע פּיטפּער	62	6.45—5.95
„	75'5	10,60—10.40	האפער	41	8.95—8.75
„	76'4	11 —10'80	קוקורוץ מאנאטפּ		— —
„	77'3	11'20—11 —	נייער	73	4.80—4.70
„	78'3	11.30—11.20	הייזע		5.20—4.80
„ פּייזע	72'8	9.60—9.40	וויעצען פּער דעצעמבער פּיטפּעראער		—. 10.40
„	73'7	9.90—9.70	קאָרן „ דעצעמבער		— —
„	74'6	9.90—9.70	קוקורוץ „ מאי-יוני		5.42 —
„	75'5	10.30—10.10	נייכטע „ דעצעמבער		— —
„	76'4	10,70—10.50	האפער „ פּיטפּעראער		9.10 —
„	77'3	11.—10.80	דעסס „ אינ.-פּעסט.		—. —
„	78'3	11.40—11.30			
„ פּוגטער מאיס	72'8	9.20—9.10			
„	73'7	9.50—9.30			
„	74'6	9.70—9.50			
„	75'5	10,20—10.10			
„	76'4	10.70—10.50			
„	77'3	11 —10.80			
„	78'3	11.20—11.10			
„ ווייסענבוירגער	72'8	9.60—9.40			
„	73'7	9.90—9.70			
„	74'6	10.20—10 —			
„	75'5	10.60—10.40			
„	76'4	11.—10.80			
„	77'3	11.20—11 —			

באללען-מעהל		קי' פּל.
נומער 0		23 —
„ 1		22 —
„ 2		21 —
„ 3		19 50
„ 4		18 —
„ 5		16 —
„ 6		14 50
„ 7		13 —
„ 8		10 50
„ 8½		8 8
שפּייזען: אלטע פּעסטער פּרעמיע		25,45
„ נייע „		24,03

קורז-טאבעללע פּאם 15. פּעבער.

געלד-קורז	קי' פּל.
דוקאטען-אגיו	103 20
דוקאטען	5 41
דעטשערייך-אונגארישע 8 גולדען נאלדען	
שטיק 20 פראנקען	9 21
נאפּאלעאנדאר	9 21
דייטשע רייכסבאנקנאטען	56 65
20 מארקשטיקע	11 31
פּאפּיער רובעל	1 50

לאאזע	
1839-יר יאפּאנישער-לאוז נאנצע	240 —
דעסגלע	233 —
1854-יר 4 פּרעצענטיגע שטאאטס-לאוז	106 50
1860-יר „ „	111 25
דעסגלע „ „	118 —
1864-יר לאוז צו 100 גולדען	134 75
דעסגלע „ 50 „	134 75
פּאפּא קירכענשטייער	20 50
אונגאריש אייזענבאהן-אכטיען	25 —
ווייגער-לאוז	162 10
קלאר-לאוז צו 40 גולדען	28 —
לאנד-אנסטאלטיגס פּאריס-לאוז	95 25
אונסבורגער לאוז	18 75
קעלנער-לאוז „ צו 10 גולדען	14 50
קראקויער „ „ 20 „	14 75
אָפּענער „ „ 40 „	29 —
פּאלפּי „ „ 40 „	28 50
וויאלפּפלעקטען „ „ 10 „	13 60
פּאלם-לאוז „ „ 40 „	38 50

ראאזע	
יאפּאנעזישער לאוז צו 20 גולדען	16 75
פּס. נומאנס „ „ 40 „	28 75
פּאפּאנטיליער „ „ 20 „	— —
פּרייפּפער „ „ 100 „	117 —
פּרעסא „ „ 50 „	58 50
וואלדשטיין „ „ 20 „	24 —
וויגישוויצער „ „ 20 „	22 75
אונגאריש פּרעמיענלאוז צו 100 גולד.	75 50
דעסגלע צו 50 גולדען	75 60
וויגער לאוז	100 25

יעדטה-פּאפּיערע.	
אונגאריש וויגיגקעטספּאפּיערע	77 35
פּעסטער-נאפּאפּיר	75 75
דעצעמבריגשע	76 —
אונגאריש אייזענבאהן-אכטיען	86 25
וויגאריגע	85 50
אונגאריש אייזענבאהן-אכטיען	99 13
וויינגערקעס-אפּאהאנגס-אכטיענפּאפּיערען	74 —
פּפאנדבריעפּע דער אונגאריש באנקגעזעל	
דיס צו 5 אינגאלד פּרעצענט	85 75
דער אונגאריש דיסקאנטען באנק צו	
5 אייזגאלד פּרעצענט	79 50
דער אונגאריש אלגעמיינען באנקגעזעל-	
אנשאפט צו 5 אונד אייזגאלד פּרע-	
צענט	85 25
דעסגלע צו 6 פּרעצענט	87 50
דער פּעסטער קאססענגעזעל-באנק	89 75

Budapest, 1876. Druck v. M. Burian, Marokkanerhof.

Eigenthümer u. verantwortlicher Redakteur M. REIS

פלאטצרייען; 5) ערריכטונג איינער „געמישטען קאמסיסיאן“ ווערלכע איבער דיא דורכפירונג דיעזער פינקטע וואכען זאלל; 6) אללען דענינינגען, ווערלכע אן דעם איישטאנדע טהיילנעמאמען, ווירד פאללקאמטענע אמנעסטיע (בעגנאדיגונג) צוגעזיכערט. 7) איבער דיא סוממע, ווערלכע צור פערבעססערונג דער אינגערן פערהאלטניססע דער הערצעגאווינא אונד באסנינגען פערווענדעט ווערדען זאללען, עגטשיידעט דיא קאמסיסיאן. — — אללערדינגס זיעהט מאן, דאס עס דעם סולטאן פאללער ערנסט דאמיט איזט, דורך נעאינגעטע פערבעססערונגען דיא רוהע ווידער הערצעגשטעללען.

* (נ ו פ ט א ר ה א ר ט ע א י ג ר ?) דיא איינפערטיגונג דער ערקלערונג, דאס דער סולטאן דיא אנדראשישען וואה-שלעגע „טהייל-ווייז“ אנגענאממען, ערלייט איינע קלינע פערצאגערונג דאריבער, דאס דער סולטאן פלאטע-לוד זעהר ערקראנקט, אנפאנגס הערבסט מאן דיא קראנקהייט פיר זעהר גפעפערלוד. דיא הערבסטגעווינגען אדטעע ערקלערטען ווערדאר, דאס דיא קראנקהייט בלאס דאריבער ווירד, דאס דער סולטאן „הארטע אייער“ אנגעססען האבע. ווי מאכטען אבער עדער גלייכען, דאס דער סולטאן פאן דען „הארטען נעססען“ ערקראנקטע, ווערלכע אידאס אנדראשי „צו קראנקען“ גענעגען. דיא ווערלד בעהיפטעטע גערארעי, דאס דער סולטאן אייס עייער, דיא וואה-שלעגע בעפאלגען צו מיססען, „גיפט“ גענאממען האבען וואללטע, דיא אדטעע ווארד, ווערלכע דיא זאכע פערשטעהען וואללטען, בעהיפטעטען, דאס דער סולטאן ווירד הארטע אייער“ זיך דען מאגען פערדארבען. עס דיא דעם אבער ווא אומסטר, זאפיל איזט גווייס, דאס דער סולטאן נוכט בראם „ווערד“ גענעדרד הערגעשטעללט, אנדערן וואנד בייא דעכט „נעטער לייגע“ איזט. אלס אידם בערישט אין „ווענע בעססער ווארדע“, וואנטע זיין לייב-ארצט צו אידם: „מאעסטעט“ דיא שיינען ווירד דיא אנדראשישען וואה-שלעגע קראנק געווארדען צו זיין, אך בין זיין פאליטיקער, אך פערשטעהע מיך אייך זא ווייאס נוכט, אללין ווען דער „ווע-קאנג פאן גיפטען אבער 3000 גולדען געגאהרט, דאס מאן דיא אידם טעלעגראפירט, זא מיססען דיעזע וואה-שלעגע דאך נוכט נאר זא שלעכט זיין“ — נאך „ווענען מיינען“ ערווארטעט אידם דער סולטאן דעכעלנד: „דיא האבען דעכט, הערר דאקטאר“, זיא פערשטעהען נוכטס פאן דער פאליטיק. דיא וואה-שלעגע זיגד אן אונד פיר זיך געווייס נוכט שלעכט.

שלעכט זיגד זיא בלאס פיר דענינינגען, דער זיא אלטען מוסלמען! זעהען זיא, אך ווירדע פיר דיעזע וואה-שלעגע נוכט בלאס 3000, זאנדערן אך 6000 גולדען געבען, אבער נור דאנן, ווענן דיעזעלבען אנשטאט פיר מיר, פיר דען „ווע-קאנג פאן גיפטען בעשטיממט ווערען“ — דער אנגלייטש געזאנדטע ווארד ערשטיינט, דאס דעם סולטאן פון זא שנעלל בעססער געווארדען, אך פראגטע דאהער דען לייב-ארצט, ווערלכעם מיטטעל הייבייא זא ווירקזאם געווען? דער לייב-ארצט ווירדערטע הייריבי: „דאס מיטטעל, ווארוך דער סולטאן פאן אייגער קראנקהייט שנעלל ווערדע הערגעשטעללט ווירד, איזט אין זעהר אלטעס. דאס בעשטעהט אינפאך דארין, דאס דער סולטאן פיר דיא צייט זיינעס קראנקזיינס דען ארצטען דאס געהאלט אבצעגעבען. דא נון ווערדע טאג זיינעס קראנק-זיינס אונס נאכען שאדען מאכטע, מיססען ווייר אונס נאטירלך אין אינזע דעם אייגענען אינטערעססע בעגעבען, אך דער „ווע-קאנג“ — נון, דיעזעס מוסטעל מאג דעכט קאמיט ערשיינען, איזט אבער טראגטעדעס דאכסט צוגעקעסט.

* (שטורמגעגנאנגען.) אם 13-טען דיעזעס פעברואנגט אין שטורמגעגנאנגען דער אנדאכט אייניגיגטעס פאן אייגנס בעגאמטען אין דער בוכדאפעסט אין בוך צו לעזען, דער בעגאמטע ווערד וואללטע דאס בוך נוכט הערגעבען, ווייל דאסזעלבע „ווע-וואלוואנגע“ זיין וואלל. הערבער ווערדיגט, בעגלייטטע דער שטורמגעגנאנגען אין ווערד נאבע ווייזע, דער בעגאמטע „אר עבעגפאדלס דעכט נאך אונד ווארד דען שטורמגעגנאנגען צור טהיגיס. קיריבי דאריבע אבערפיעל דער שטורמגעגנאנגען מיט נאך צוויא וואללגען דען בעגאמטען אונד בעלייטטע אידן נייערדינגס. דער בעגאמטע מאכטע דיא אנגעגיגע בים הייריבי דער אינגיגרזיטעט, דער עס דעם פרעבען שטורמגעגנאנגען הערגעפיטעט. נון פעראינגטען זיך ווענמעטליכ שטורמגעגנאנגען פאן דער אינדיגיגט זיך זא ואנגען, דאס אללע שטורמגעגנאנגען זיך בעלייגטען פיהלען. ווייל מאן אידרעם וואללגען אינגעם בעגאמטען ווענען „הערגיטערגעפטעט“ דאס דיא פאדרעטען פאס דיריגטאר אינע „ערזעגע-ערלערונג“, ואנגסט ווערדען דיא נוכט הילדען, דאס מאן אן דער אינגיגרזיטעט נאך פאלגטעגע וואל-טע. אלס דיא פראפעססארען מראגטעדעס צור פאללגונג וואנד דיא בלאס אין דען ווילדען שטורמגעגנאנגען, אונד „אינגעגיגט“ אלס דיא

פען.“ דא דיא פראפעססארען אונד דער דירעקטאר זיך איבערצייגט האטטען, דען „שטודענטען-אייפשטאנד“ נוכט אינטערדריקען צו קאנגען, איבערנאכען דיא דיא אנגעלעגענהייט דעם גערעכטע. דאס גערעכט שפראך ווראך אללע פרייא, דא דעם פעללייכט דער ערסטע אייפשטאנד איזט, דער אהנג „בלוט-פערגיסען“ אבגעלייגען איזט!

* (ד י א א נ ר י ה ע ן א ן א נ ז ע ר ר ע ד ז ו ד - א ס ט ל י כ ע ן נ ר ע נ צ ע.) דיא ווייאלציאן אין דער הערצעגאווינא ווירד אייך נאך איזט נאך דיא סרבען אנשטעקען. דיא סרבען אללען ווענדט גרעלר ווייאלציאן אין דיא אנגארן ווייזען בעגראדע אנגעטען הערים אונד פערטהיילען אונטער דעם אללע יאלטע מינעען, אייך דענען פאר-געגדע יארטע געפרגען זיך: „סרבען! זיד בעווייס עים אמפפעל פיר דיא זעלבסטשטענדיגייט דער סרבען! גיעדער מיט דען אנגארן“ — דיא עם הייסט, איזט דער אייסרבסט-לינגע נאציאנאלע מ ו ל ע ט ט ש דער הייסט-אייפהעטצער אין דען סרבישען גענעגדען, ער ווילל דיראבאים אייגע סרבישע ווייאלציאן געגען דיא אנגארן הערייפבעשיאדען.

* (אין דער נעסט ר ו נ ע ן אב ע ר ה י ז ו - ז ו ט צ נ ?) ווארדע דאס געזעטען „ווענען פערגיגונג דעם אנדענקען פאנגן דעם אייך דיא דענקבאר ווירדיגסטע ווייטע ערלייטט. מיט ווארד דאס געזעטען, „ווערלכעם פאס אינטערהיזע ווארדע“ אלס אלס אנגאר-ווערדע, פערלעזען ווארדען, אלס פאן אללען זייטען דער הייס „Elfogadjuk“ (אנגענאממען!) געגאלט ווארדע. — מאן האט אלזא דיעזעם געזעטען אונד אין ווארט צו ווערדען אנגענאממען. — מיט דעם שטאנדאל דעם הערדן עיגנסט שטאנד אים אנטערהייזע, ווארד ווערלכסט דער אייסרבסט-לינגע דאנגעל אידאנ אינפיריי-דען, ער ווארלטע דיעזע שרארדאר-ווערד נאר נוכט אנדארען, אונד עגטפערנטע דיך. — אייך אין דער אינגאריישען אנגעגרייפען דאס גערעכטע אונד אייגענטליכע אינגעגרייפען

פאַרטיאַ אויפֿ נאָכדריקלעכסטע פּראָטעסטירען, דאָ דעאַק ניכטס בלייבענדעס געשאַפֿען אונד זיינע שאַפֿונגען אייך ניכט פֿערדיענען, דאָס זאָ בלייבען זאָללען!» (ראַסע אונדהאַ אים גאַנצען הייזע, בייפֿאַלל-קלאַטשען אויף דען באַנקען דער אָפּעסיציאַלען-לינקען.)

נון ערהאָב זיך מינסטער-פּרעזידענט טסאַ אונד זאָגטע מיט העפֿטיגער שטימע: «עס איזט אייגע שאַנדע, עס איזט אייגע שאַנדע, ווען אין דעפּוטירטער אים רייכסטאָג אייגע זאָלכע שפּראַכע פֿיהרט!» וואָס געהערט דאָך דאַזו, געגען אייגען טאַדטען, דער זיך ניכט מעהר פֿערטהיידיגען קאָנ, זאָלל, בעליידיגדער אויסדרוקע צו געבראַכען! איך וויל מיך מיט אייגעם זאָלכען מענשען אין מיינען וואָרט-וועכסעל איינלאַסען! ווי «זאָללען פֿאַגען דאָרף דאָס גיך געזעטצען דען קראַגען דער פֿערהאַנדלונג» ריכטיג: דעזעם הערען שטאַגי «עדאָך ניכט אויך הייסט דען קראַגען דער פֿערבאַנדלונג!» (שטאַגי ריפֿט ווייטהיגר: «פֿאַן אייגעם טיסא פֿעראַכטעט צו ווערדען, איזט פֿיר מיך דיא גראַסטע עהרע!») שטאַגי ערצעהלט אונס, דאָס אים עגגלישען פֿאַרלאַמענטע פֿאַרם געגען דען בעשלוס געשטאַמט האָבע, דאָס פֿיט «אויף קאַסטען דעם שטאַאַטעס» בעשטאַטעט ווערדע, דאָס איזט ריכטיג. אָבער דיא «יעלט-געשיכטע פֿערלאַמענט דען אויך דאָס פֿערהאַלטען פֿאַרם: זיא ווירד אויך דאָס אויפֿגעטען צו שטאַגי'ס פֿערדאַמען. (שטאַגי ריפֿט ווייטהיגר אויס: «דראָב זיין, איזט קיינע קונסט!») איבריגענס גיכט יאָ שטאַגי זעלבסט צו, דאָס דיא שאַפֿונג פֿאַרלאַמענטע בען געזעטצעס אים אינגאַרישען פֿאַרלאַמענטע גיכט עטוואָס נייעס איזט, דאָ איך דאָס אונדערדען דעם פֿאַלאַטינס יאָזעף אים געזעטצע פֿערעיגנט ווערדע! אונד וואָרען עס דען זיינע פּאַרלישען פֿרינדע, «יעלטע» דיעזעם געזעטצען געשאַפֿען האָבען? געוויס ניין! דיא פֿאַלטיק דעם פֿאַלאַטינס «וואָר יאָ פֿאַ דער גאַנצען נאַציאָן בעקעמפֿט», אָבער דאַמאַלס נאָכ עבען קיינע שטימ מאַגיס אים פֿאַרלאַמענטע, «יעלטע אויפֿען אַלטישען געגנער אויך אויבער דאָס גראָב הייס פֿערפֿאַלען זאָללען!» — אָבער דיא מעגנער, «יעלכע דאַמאַלס אים פֿאַרלאַמענטע דאָס געזעטצען מאַנגען, אָבער דעסען האָרע פֿערדיענסט מיין צוויפֿעל אָבזאָלטען קאָן?» (שטרעטשער בייפֿאַלל אים גאַנצען הייזע, דאָמשיץ איינען- אונד געזיכטס-פֿערדרעהונגען אויף דען באַנקען דער אָפּעסיציאַלען לינקען.)

נאָכדעם אויך נאָך נאָכמיעל וואָרט איינע וואָרט פֿיר דאָס געזעטץ געשפּראָכען האָט, וואָרדע אָבגעשטיממט. דאָס געזעטץ צור פֿערעיניגונג דעם אונדערקעמס דעאַקס וואָרדע וואָרהל «אים אַלגעמיינען» אַלס אין «דען אינצעלהייטען» דורך אייגע אונגעהייערע מאָאָרישע אונגענאַממען, דאָ בלאָס שטאַגי אונד «זיינע לייטע» דאַגעגען גע-שטיממט האָבען.

פֿערשיעדענע גיאָגרייטען.

* (אינזערע דאַנגען) בעגיכט זיך אַפֿאַנגס מערין נאָך עגגלאַנד צום בעזוכע איהרער שוועסטער. — (דיא שוועסטער אינזערער קאָנגין, נעמליך דיא געמעהלין אַנגין פֿאַן נעאַפּעל, בעפֿינדעט זיך יעטצט אין עגגלאַנד.)

* (אינבער דיא הינטערלאַסענגשאַפֿט פֿראַנען דעאַקס) ווירד בעריכטעט, דאָס ער אין באַאַרעס געלט ניכט מעהר אַלס 2040 גולדען הינטערלאַסען האָט.

* (וואָס האָבען אינזערע מינגטערען ווייבער אין דער פֿרייהייט?) דיא «נייע פֿרייע פֿרעסע» גלייבט מיט בעשטאַממטהייט זאָגען צו קאָנען, דאָס «ערהרענד דער אנזעגהייט אינזערער מינסטער אין וויען צוויישען דער אונגאַרישען אונד דער עסטערייכיסשען רעגיערונג זאָרגאָהר אין דער צאָלל-פֿראַגע, אַלס אויך אין דער באַנק-פֿראַגע אייגע אָנגעהעריגונג שטאַטגעפֿונדען האָט. ווער נאָכגעגעבען האָבע? «יאָ דאָס עריינטגעט בלאָטס מיינט, «יאָ»ס דיא אונגאַרישע רעגיערונג, «יעלכע זיך דיעסמאָל נאָכגעבעגע צייגטע, פֿאַן דער עריכטונג בעזאָנדערער צאָלל-שראַנקען פֿיר אונגאַרן זאָלל מעהר מיינע ווערע זיין. אויאַלען שלעסס זאָבען אייגען האַנדעלס-פֿערטראַג מיט אונזערער מאָנאַרכיע אָב. בליעבע אויך אין אַ צאָלל-אונדיט ניכט אויפֿגעכט, דאָ מיסטע יאָ אויאַלען מיט עסטערייך אייגען בע-זאָנדערען אונד מיט אונגאַרן עבענפֿאַלס אייגען בעזאָנדערען האַנדעלס-פֿערטראַג אבשליעסען. דאָ דיעסע ווערע ניכט געפֿאַהרען ווירד, זאָ איזט דיעס דער בעסטע בעווייז, דאָס עסטערייך-אונגאַרן אויך אין ווירטשאַפֿט ניכט אַ ריין צאָלל-געביעט בילדען ווערדע, אויך פֿאַן דער פֿרייהייט אייגער אייגע אונגאַרישען עגעסטעל-באַנק זאָלל אונזערע רעגיערונג אבגעקאָממען זיין. דיא בעריגונגען פֿיר דיעזע נאַבגעבעגענהייט זאָללען נאָך ניכט פֿעסטגע-שטעללט זיין. צו עגדע דיעזעס מאָנאַטעס, נאָך שלוס דעס עסטערייכיסשען רייכס-ראַטהעס, זאָל-לען דיא פֿערהאַנדלונגען הערבעגע פֿאַרגעזעטצט ווערדען. — נאָך דער נייעסטען נאָכריכט ווירד דיא עסטערייכיסשע נאַציאָנאַל-באַנק זעלבסט אין אונגאַרן אייגע אונגאַרישע באַנק גיריגדען, אונד צוואַר אונטער אויפֿזיכט דער אונגאַרישען רעגיערונג.

* (דער סילטאַן אונד דיא אַנדראַשיסען ראַטהע-שלעגע.) ווייא אייגע דעפֿעשע פֿאַס 15-טען דיעזעס מעלדעט, האָט דער סילטאַן דיא ערסטען פֿיער פֿינגטע דער אַנדראַשיסען ראַטהע-שלעגע «אָהנע בעדינגונג» אנגענאַממען. דאָך האַנגטע דער סילטאַן צור אַנאַהמע דעס פֿינפֿטען פֿינגטעס ניכט בעיאָגען ווערדען. ווייא אינזערע לעזער זיך ערגאָנגערן ווערדען, עגטהעלט דער פֿינפֿטע פֿינגט דיא בעשטממונג, דאָס דיא ווערטען שטייערן אין דער הערגעגאַנגענהייט אונד באַאַנזען צור פֿערבעסערונג דער אונגערן פֿערהעלטנעסס דיעזער פֿראַוענען פֿערוויגונגען דעס ווערדען זאָלאָנ אייגע אינזיכטען, ווערדענד דיא אינזיכטען אין דער פֿרעמדע אונד אין דער אייגענען אייגענען אונד אייגענען אונד אייגענען אונד